

Az UB I tÅ-pusÅ^o tengeralattjárÅ³k tÅrtÅnete

HozzÅjadta: olaf
2006. majus 24. Szerda 23:03

A monarchia hadvezetQsÅöge 1913-ban a NÅömetorsÅígi Germania mqveknÅö megrendelt Åítt nagy tengeralattjárÅ³t. A hÅjborÅ^o kitÅírtÅösekor azonban a mÅjir majdnem kÅösz naszÅjdotkat a nÅömet kormÅiny lefoglalta, Åöcs sajÅit flottÅjÅiba so be. A hÅjborÅ^o elsQ Åöve bebizonyÅ-totta, hogy milyen nagy szÅ¼ksÅög van az AdriÅjn a tengeralattjárÅ³kra. EzÅört a csÅíszÅíri Åöcs kirÅilyi haditengerÅöszet a lefoglalt Åítt nagy naszÅjdot pÅ³tÅíszÅíra 1915 QszÅön hÅjrom partvÅdelmi cÅölok szolgÅilÅ³ tengeralattjárÅ³t rendelt a nÅömet gyÅírtÅ³. A hajÅ³kat szerzQdÅöcs szerint nÅögy Åöcs fÅö hÅ³napon belÅ¼l vona szÅötszerelt Åíllapotban kellett PÅ³Åiba juttatni.

A hadvezetQsÅög a megrendelt hajÅ³kon kÅ-vÅ¼l sÅ¼rgQsen mÅög kÅöt naszÅjdot kÅört. A nÅömet vezetQsÅög az indok jogosnak talÅilta, Åöcs a mÅjir vÅ-zrebocsÅíjtott UB 1 Åöcs UB 15 tengeralattjárÅ³kat kiemelttÅök Åöcs PÅ³Åiba szÅíllÅ-ttatÅj 1915 mÅjjus 16-Åjn megÅörkeztek meg. A PÅ³Åiba Åörkezett naszÅjdot ÅísszeszerelÅösi munkÅilatai

A kÅöt naszÅjdot ÅísszeszerelÅöcsÅöt azonnal megkezdtÅök, Åöcs jÅ^onius 4-Åön sikerÅ¼lt is azokat szolgÅilatba ÅíllÅ-tani. A 10-Åö, az UB 15 U 11-Åö lett Åítkeresztelve, Åöcs ezen a nÅöven kezdtÅök meg szolgÅilatukat a csÅíszÅíri Åöcs kirÅilyi flottÅj kÅöt hajÅ³ nÅömet legÅönysÅöggel, de osztrÅík-magyar zÅíszlÅ³ alatt hajÅ³zott. Erre azÅört volt szÅ¼ksÅög, mivel a naszÅj eleinte a csÅíszÅíri nÅömet haditengerÅöszet tulajdonai voltak, viszont NÅömetorsÅíg augusztus 28-ig nem Åíllt hadiÅíllapotban OlaszorszÅíggal.

A nÅömet legÅönysÅögre azÅört volt szÅ¼ksÅög, mivel az Åöj hajÅ³k kezelÅöcsÅöben az osztrÅík-magyar legÅönysÅögnek volt kellQ tapasztalata. A csÅíszÅíri Åöcs kirÅilyi haditengerÅöszet az U 10-et jÅ^olius 12-Åön, az U 11-et jÅ^onius 18-Åjn vette Åí sorolta be vÅöglegesen a flottÅjÅiba.

A tavasszal megrendelt hÅjrom tengeralattjárÅ³ a brÅömai Weser-mqveknÅö elkÅöszÅ¼ltÅ¼k utÅjn augusztus vÅögÅön, va szeptember elejÅön Åörkezett meg vonaton PÅ³Åiba, szÅötszerelt Åíllapotban. A hÅjrom Åöj naszÅjdot az U 15, U 16, Åöcs az U nevet kapta. ÅísszeszerelÅöcsÅ¼k utÅjini elsQ prÅ³bajÅírataikra szeptember 12-Åön, 29-Åön Åöcs 30-Åjn kerÅ¼lt sor. MindhÅj tengeralattjárÅ³t oktÅ³ber 6-Åjn ÅíllÅ-tottÅj szolgÅilatba.

Az U 15-17 tengeralattjárÅ³k nÅömileg kÅ¼lÅínbÅíjtek az U 10 Åöcs az U 11 naszÅjdotkÅ³, mivel az UB I tÅ-pusnak mÅ³dosÅ-tott vÅíltozatai voltak. Az alÅjbbi kÅöt Åíbra jÅ³ szemlÅölteti a kÅöt vÅíltozat kÅírtÅítti kÅ¼lÅínbÅögeket. U10-U11 tornya U 15 U16 U17 tornya

Å Å KÅöszÅ-tettÅökÅöpÅ-tÅöcs Åöve SzolgÅilatba ÅíllÅ-tva*U 10Friedrich Krupp Germania-Werft AG Kiel-TengerÅöszeti Arzen PÅ³la1914-151915. 07. 12U 11AG-Weser BrÅöma-TengerÅöszeti ArzenÅí PÅ³la1914-151915. 06. 18U 15AG-Weser BrÅöma-TengerÅöszeti ArzenÅí PÅ³la19151915. 10. 06U 16AG-Weser BrÅöma-TengerÅöszeti ArzenÅí PÅ³la19151915. 10. 06U 17AG-Weser BrÅöma-TengerÅöszeti ArzenÅí PÅ³la19151915. 10. 06

** A cs. Åöcs kir. haditengerÅöszetnÅö tÅírtÅönt szolgÅilatba ÅíllÅ-tÅíst jelÅíli a dÅíttumHosszÅösaíga:27.8 mSzÅölessÅöge: mMerÅ¼lÅösi mÅölyÅöge:3 mVÅ-zkiszorÅ-tÅísa:127.5 t /142.5 tMeghajtÅí:s:1db nÅögyhengeres Diesel motor (60 LE), 1 db villanymotor (120 LE), egy hajÅ³csavar.SebessÅöge:9 cs / 6 csHatÅ³tÅívolÅíjg:1200 tmf/4,9 cs felszÅ-nen 65 tmf/2.5 cs vÅ-z alattMaximÅílis merÅ¼lÅösi mÅölyÅöge:50 mFegyverzete:TorpedÅ³vetQ vetQcsÅívek:2db 45 cm-es torpedÅ³vetQcsQGyorstÅ¼zelQk:1 db gÅöppuskaLegÅönysÅöge13 fQ + 2 tisztAz osztÅíly hajÅ³:U 10, U 11, U 15, U 16, U 17

Az U 10 tengeralattjárÅ³ hadmqveletei:

Az U 10 nagyobbbrÅöszet az Adria Åöszaki rÅöszÅön cirkÅílt. 1915 jÅ^onius 6-Åjn Åíllt szolgÅilatba az U 11 tengeralattjárÅ³val egyÅ¼tt. ElsQ ÅötjÅjn 13-a Åöcs 18-a kÅírtÅítt Trieszt elQtt teljesÅ-tett szolgÅilatot, ahol az U 3 tengeralattjárÅ³t vÅíltotta fel. MÅísdik ÅötjÅíra 24-Åön indult PÅ³ÅibÅ³, Åöcs Velence elQtt QrkÅírdÅítt. KÅöt nappal kÅöcsQbb megtorpedÅ³ta az olasz 5 torpedÅ³naszÅjdot. JÅ^olius 12-Åön vette Åít a csÅíszÅíri Åöcs kirÅilyi haditengerÅöszet. EttQl kezdve hajÅ³zott teljesen osztrÅík magyar legÅönysÅöggel. A hajÅ³ elsQ parancsnoka Karl von Unczowsky sorhajÅ³hadnagy volt. Szeptember 16-Åjn Åöj parancsnokot kapott Leo Prasil sorhajÅ³hadnagy szemÅölyÅöben, aki korÅjbban az U 5 tengeralattjárÅ³n szolgÅílt mÅísdiktisztkÅönt.Az U 10 tÅímaszpontjÅjn. MÅíggÅítte egy Hollad tÅ-pusÅ^o tengeralattjárÅ³, a mÅíggÅítt az U14 horgonyoz

1916 januÅírtjÅjban elejÅön az U2, U 4 Åöcs az U 10 tengeralattjárÅ³k egyÅ¼tt QrjÅíratoztak Trieszt elQtt. Az Åö mÅísdik felÅötQl tiszték Åöcs tiszthelyettesek kikÅöpzQhajÅ³ja volt. KÅízben a sajÅít partokat vÅödde, valamint az Åöszak olasz vizeke QrjÅíratozott. A naszÅjdot tÅímaszpontja ezutÅjn Brioni maradt egÅöszen az utolsÅ³ ÅötjÅíig.U 10 menetkÅízben

1918, mÅíjus 26-Åjn Ulmanky JÅínost neveztÅök ki parancsnokÅívÅí. TÅíbbszÅírt futottak ki QrjÅíratra, tÅíbbnyire az olasz Caorle elQtt QrkÅírdtek. A naszÅjdot jÅ^olius 7-Åön kihajÅ³zott BrionibÅ³ QrjÅíratra. MÅísnap Margherita-Cortelazzo kÅírtÅítt

hajás zott. 9-én aknájnak ¼tkájzát. A tengeralattjárás elslylyedését Toniutti Kájroly rádiájváj-ráj sz a kájvetkezéskáj-tette meg:

Estefelő, egyszerre csak egészen váratlanul, tompa dőrrés reszketteti meg az U 10-et, és a hajás nyomban fődol. Benn az állványokról minden, ami nincs csavarral a talpzatához érő-tve, vad csőrámpással esik le. Egyidejleg a villanyvilágítás is kialszik. A parancsnok persze nyomban kiadja a parancsot, hogy a szákságvilágítás indítsák meg, de az akkumulátorok már nem működnek. A sáket sátsáogben egyszerre csak azt érzik, hogy a halaminek csendesen nekiútodik: nyilvánvaló, hogy leslylyedt a tenger mályre, s most éte el a tengerfeneket. A sátsáogben egy kátsáogbeesett káitáj sarsan váogig a hajásn:-A torpedácsq mellett v-z átmlik a hajásba!Csakug hallani, amint a betádulás v-z csobogva zuhog be a hajás testébe. Már eléte az elektromos elemeket, aminek kájvetkezéskben márges klárgájz fejqdik, ezenfelül pedig a hajás egés teste villanyárammal telé-todik, áogyhogy a folyamatosan rázás áramok miatt kánszenvedés a vason állni A levegő mind jobban ásszepráselqdik, s az emberek arcán a finom hajszálerek sorra megpattannak; nincs már egyetlen ember sem, akinek orrán, szájján, de még a szeméből is ne folya a vé. Csak egy lehetősé van, ami talán máog segé-t. A hajásnak meg kell állnia a hullás tájnk (a kálsq, kájnyen eltájvolájthatás fenáksálytá), amely egyábkáont azt a célt szolgálja, hogy a naszájd száksáog esetén hirtelen v-z alá merlylhessen. Igaz, hogy ha ezt a hullás tájnkátt leejtik a hajás testé, s ez a manqver sikerül, akkor tábbá nem merlylhetek v-z alá, máog akkor sem, ha kájrályáttá k ezer ellenságes ájyá torka grájntvihart okájd feléjék. De mindegy, bármilyen sors is jobb, mint itt lent, tehetetlenül megfulladni!A vezényszára a hullás tájnk csakugyan levájlik a hajásról, azután náhájny percnyi izgatott figyelés, majd odafenn a parancsnoki torony kerek ávegén egyszerre halványan derengeni kezd a világgóság

Megmenekültá nk!é•Az U 10 az átalakított parancsnoki toronnyal

Segétsáogre kifutott a PM2 Qrnaszájd, majd egy torpedásnaszájd. Sikertelen vontatási ká-sáoret után a hajás elmerly 25-én a Herkules mentőhajás kiemelte a tengeralattjárás és Trieszte vontatta. A munkálatokat a Csepel rombolás és ká Qrnaszájd biztosította. Az U10 ájjájáopá-tásét megkezdték, de a hájborá vágáig nem tudták befejezni.

Á

Az U 11 tengeralattjárás hadmqueletei a hájborá alatt:

1915, június 4-én állt-táj szolgálatba az U 11 tengeralattjárás testvérhájájával az U 10-el együtt. Ekkor még n legénység szolgált rajta. Nagy nappal kásqbb indul elsq Qrjáratára Velence partjai é, ahol 10-én elslylyesztet olasz Medusa tengeralattjárás.

Június 18-án kerlylt váglegesen a császári és királyi haditengerészet tulajdonába. Elsq parancsnoka Ludwig Eberhardt sorhajás hadnagy volt.

Szeptember 20-án a Cattarás-ábbe hajás zott. Tábbnyire Albánia vizei elqt Qrkájdátt az év vágáig az U4, U11, U16 tengeralattjárással együtt. November 8-án megtorpedás zott egy Tripoli osztályú rombolás, a hajás azonban nem slylyedt el. Hazafelé menet a Cattarás-ábben ásszeátkájzát a Dalmat gqzással és a merlylási kormájny megsárelt. A javátáj sok elvágáse miatt dokkba állt, ahonnan november 19-én távozott. December 4-én áj peris kapott.

1916 január 8-án naszájd majdnem megtorpedás zta az U 14 tengeralattjárás a Mati.folyás torkolatánál. 21-én Qrjáratára során feltartás ztatta és a Cattarás-ábbe ká-sáete az olasz Palasciano kárhájzhájás ellenqrz és cáljábá.

Augusztus 29-én felszáni egyságekkel kájzás akciában vett részt. A Sankt Georg és a Kaiser Karl páncélos cirkó Wildfang, Turul, Warasdiener rombolással és a 83F, 85F, 87F 88F torpedásnaszájdokkal kájteléket alkotva kifutottak az olasz partok é. Kályán kájteléskben a Novara, Helgoland gyorscirkályással és a Balaton, Csepel rombolással együtt működve flotta tántést rendeztek. Cáljuk az volt hogy a kifejqd harcban az ellenságet a lesben áll U4, U11, U15 U 16, U17 tengeralattjárás el cálja. Az ellensáog azonban nem jelent meg.

Áj parancsnokot helyeztek rá, Johann Krsnjavi sorhajás hadnagy személyében.

December 31-én elhagyta kájttqét és az olasz partok felé indult Qrjáratra, amelyql január 5-én tért vissza.

1917, február 5-én ájabb Qrjáratra indult, majd 9-én szintén. Február 21-én ájra kihájás zott tájmaszpontjáról. 27-én U11 tengeralattjárás egy rombolással harcolt. A rombolás bombái mehibásodást okoztak a tengeralattjárásn, ezét haza tért.

Májrcius kájzepén Pájába irájnyá-tottáj áit, ahol ájprilis eleéig dokkban állt. Ezután kályánbájzq ká-sáoretet az U11-en, majd a hájborá vágáig iskolahájás kánt ázemelt. Állomás helye hol Pájában, hol Brioniban, hol pedig Fiumában volt.

Az U 15 tengeralattjáró hadmqueletei a háború alatt:

1915, október 6-án állították szolgálatba az U 15 tengeralattjárót az U 16. Az az U17 tengeralattjárókkal egyet.

November elejétől december végéig Albánia elött Qrkádott az U 4, U11 Az az U 16 tengeralattjárókkal egyet. December 18-án felrobbantotta az Erzen trabakelt, három nappal később pedig a Figlio Prelogiona vitorlást. Práratáró 28-án érkezett vissza a cattarói tengeralattjáró támaszpontra.

Következéskben elQszár január 9-én indult bevetésre. Ebben a hánapban is Albánia elött Qrkádott. 24-én sikertelenül támadott meg egy rombolót. Február 11-én Antivariban Ájszakázott. 26-án ismét Albánia elött házött. Később nappal később találkozt az U6 tengeralattjáróval. Duzzarás elött, miközben akkumulátorait táltátt egy ellenséges tengeralattjáró támad kásárelt meg ellene támadást. Nögy nap később érkezett vissza állomáshely.

Márciusban ismét Albánia elött cirkált. Május 14-én öjabb ötra indult. Másnap periskópja mehibódott, de kijavították. 17-én megtorpedázta az olasz Stura gZást. Másnap horgonyt vetett kikötőben.

Június 21-én az Otrantói szorosba indult. 23-án sikeresen ellyesztette az olasz Citta di Messina segédcirkálóit Az a francia Fourche rombolót, amelyik a kásáretet litta el. Cattaróba másnap este érkezett meg.

Október 26-án ellyesztett egy gZást.

16 tengeralattjáró tártánete a háború alatt

Az U 16 tengeralattjárót 1915 október 6-án állították szolgálatba a U15, Az az U17 tengeralattjárókkal egyet. November elejétől az év végéig folyamatosan Albánia elött Qrkádott az U4, U11, U15, tengeralattjárókkal egyet. Első parancsnoka lovag Orest von Zopa sorhajóhadnagy volt.

November 20-án ellenQrízte, majd ötjára engedte a Fiore Albania vitorlás gZást. November 23-án felrobbantotta az olasz Unione motorost, majd egy gZást kávetve behatolt San Giovanni di Medua kikötőbe, Az később gZásra indát torpedát, melyek azonban mehibódtak, Az a tengerfenékre slyedtek. A naszd kifelött tartott a kikötőben, amik iszapba fáródott az orra. Innen csak kis idő máva sikerült kiszabadtani, ekkor a lendlett a fesznre emelkedett. A parti tegek lvtáost adtak le rá, de nem sikerült eltalálniuk.

December 3-án ismét Albánia elött Qrkádték, de a pártgettyqs tájoló hibája miatt vissza tárték a bázisukra. Másnap ismét ötnak indult. 5-én ellenQrízta a Xephanie vitorlást, december 7-én elfogta a Fiore Albaniat Az Cattaróba vont.

Az 1916 március 8-ától U16 tengeralattjáró Albánia partjai elött cirkált. Javátása után július 15-én indult öjabb Qrjáratra, de motorjai nem mkaádték megázhatán, Ágy hamarosan öjra visszatárt. Augusztus, 1-én indult prába jártra, majd 13-én bevetésre az Otrantói-szorosba. Itt megtámadott egy francia rombolót, de támadása nem sikerült. Práratáró 19-én tárt vissza a támaszpontjára. Augusztus 28-án indult öjabb ötra. Ez öttal a Laghi-fok Brindisi vonal Qrkádott. A rossz időjárás Az a tájoló mehibódása miatt visszafordult. Augusztus 11-én a TURUL romboló kásáretben érkezett meg bázisjára, este a hibák javátása után öjra kifutott. Erről az ötjára másnap nem tárt vissza október 17-én megtámadta Az ellyesztette az olasz NEMBO rombolót, amely utolsó bombáival a tengeralattjárót slyeszti el. U 17 tengeralattjáró tártánete a háború alatt

1915, október 6-án állították szolgálatba az U 16 tengeralattjárót az U 15 Az az U 16 tengeralattjárókkal egyet. Október 25-én Velence partjai elött Qrjáratozott. December 9-étől parancsnoka Zdenko Hude ek sorhajókapitány volt a parancsnoka. December 30-ától bázisa Cattarói-Ább lett.

1916, január 1-én slyesztette el az első házást, egy vitorlást. Közben egy ellenséges romboló támadta meg, amely elött sikerült elmenekülnie. Január Az február hánapokban a szerb hadsereg evakuálása alatt az albán partok kázelben Qrkádott. Tábbszár kásárelt meg támadást, de mindannyiszor sikertelenül.

Február 23-án Duzzarás elött járt, ahol sikertelenül támadott egy gZást. Dötáján három INDOMITO tápusó romboló prábálta meg ellyeszteni. Ástja során tájolója elromlott ezárt haza tárt.

Március 14-ig javátáshelyben volt, ahol tájolóját kicserélték egy korszerőbbre. Másnap, első alkalommal lógitámadás öre.

Április 5-én az U 17 tengeralattjáró az olasz partok elött Qrjáratozott. Belefutott egy ház kátelébe, de támadást nem sikerült végrehajtania, mivel felfedezték Az a kásárt torpedónaszádok megtámadták. Később nappal később indult támaszpontjára, ahol egy ötre szárazdokkba állították.

A javátások után május 22-én indult öjabb ötra, a Ján-tengerre. Június 10 Az 14-e káztárt az Otrantói-szorosban cirkált. Itt az olasz Orfeo torpedónaszáddal kátszer is harci örintkezésebe került. Haza öreve alapos vizsgálatoknak

vetették alá.

Következően a július 7-én futott ki. Másnap a Novara körjárását fedezte, majd az Otrantói szorosban Orkád dűnyit 10-én kora INDOMITO-tápusával találkozott, melyek között az IMPETUOSO-t sikerült elhelyeztetnie.

Irodalom:

- Bak József et al: Hadihajók; Zrinyi kiadás 1984.
- Csonkarti Károly: A ZENTA körjárásával kezdődött; Móra kiadás 1986.
- Csonkarti Károly: Az Osztrák-Magyar Monarchia haditengerésze; Kossuth kiadás 2001.
- Csonkarti Károly: Császári és királyi hadihajók; Hajja & Fiai kiadás 2002.
- Kiss Csaba: A Császári és Királyi flotta kőzirat
- Sárhidi Gyula: Tengerék szörke farkasai Petit Real könyvkiadás, 2001
- <http://www.hszk.bme.hu>
- <http://www.sweb.cz\Feldpost>
- <http://www.kriegsmarine.at>
- <http://www.kuk-kriegsmarine.at>
- <http://www.stile.conventry.ac.uk/cbs/staff/beece/ahnavy>
- <http://www.naval-history.net>
- <http://www.neuhaus-electronics.at>
- <http://www.hera.mni.fh-giessen.de>
- <http://www.kriegsmarine.at>

Â

Â